

מסורת הש"ס

א) וְלָקֵחַן יֵד, ב) לָקֵחַן מִן, ג) לָקֵחַן מִן, ד) לָקֵחַן ט, ו) וְשׂוֹרֵן, ו) וְשׂוֹרֵן (מְלֻמֶּדע דְּכֻיִּים בְּפִשָּׁה ד', א) וְשֵׁס פִּרְשָׁה ג), א) וְיִקְרָא ד', ב) וְשֵׁס וְאֵל, ג), וְיִזְל אַחֵר ד"ה וְאֵינָה מְקוּלָּלָתָא, י) גִּי רִשָּׁא עַד שְׂמַשְׁבַּשׁ עֲשֵׂה עֶשֶׂר נְקִיִּים ע"ש, כ) בְּלֹא הֵאָּל פִּירוּשָׁא ה"מ לַהֲקֻשׁוֹת וְע"ש בְּחוּס' שְׂמַשְׁבַּשׁ פ"י זֶה לְדִיבּוּר בְּפִי עֲלֹמוֹ מִהֲר"מ,

הגהות הב"ח

א) גמ' תניא תמיה דרבא הירושא בתם מטמאה למפרע ומה היא מטמאה אוכלין וכו' אלא משעה שחלטה הירושא דם מטמאה מעל"ע ומה היא מטמאה משכבות וכו' אלא משעה שחלטה חזי וזה תולין וכו' תנא טרפה שבעה רואם תראה: א) תוב' ד"ה אכל וכו' קמיימא דאית לז:

הגהות מהר"ב

גרשבורג

א) תוב' (גרי) ד"ה ואי ממנני וכו' והשתא נבנל כל דמעליע לא טמאה וכו'. בל"ז:

מוסף רש"י

ר' עקיבא אומר מטמאה את בועלה. למפרע כל מעת לעת, כשם שגזיר שטמטאה טהרות מעת לעת למפרע (יוראי ר"ע לעטעניש דאמר כל מעת לעת מטמאה את בועלה מספק טומא' שבעה (לקמן ד' יד.). מעשה ועשה רבי כר"א, ותישר ק"ף צידלם שבעני עליה ג' טעות (שולחן מ"ח). לאחר שנוכר. שאל יפה הורה (לקמן ט:). אחר שזכר שמעך דמכר דלאו שפיר עבד (שודבין שס),

תוב' הרא"ש

תניא כותיה דרבא. דמשטא דברייתא משמע דמשכבות ומשוכותאף לטמא אדם וכלים אף על גב דלקמן דחי לה או אדם או בגדים: ואינה מונה אלא משעה שראתה. אצ"ג דת"ק אינה מקולקלת קאמר לה' עקיבא איצטרך דאמר מטמאה את בועלה וס"ד גמי דמקולקלת: ובמסכתא: בועלה. גר' ור"ג' למפרע. דלקמן פ"ב גזילם שבעני עליה ג' לה' עקיבא ברואה כתם מטמאה את בועלה ופליגי בגמרא רב ושמואל אי למפרע אי להבא ומסתמא רבנן דאמר היינו רבנן דהתם: ואינה מונה אלא משעה שראתה. אצ"ג דמקולקלת למיניה לחומרא מ"מ ימי נדוהא אינה מונה אלא משעה שראתה ומילתא דפשיטא היא: א' א) מתניתא קאמר משכבה ומושבא כמגעה וממה נפשך לא מצי למימר או אדם או בגדים דאי כמגעה לא מטמא אלא אוכלין ומשקין ואי כמגע עצמה ולא ראשון. ומי' לאו לגמרי כמגע עצמה דאילו התם לטמא אדם לטמא בגדים. ואילו הבא או אדם או בגדים. דאין כבדא להתחבר כל כך כמעת לעת כמסבך נדה גמורה: דלית ליה דררא דטומאה לא קתני. תימה דהא אמרינן בפרק חומר בקודש דעשר מעלות שנו כאן. חמש מעלות בתרייתא דלית להו דררא דטומאה. לקודש אבל לא לחולין שנעשו על טהרת הקודש. ואי"כ ליתגיה גבי אחרונות דלית להו דררא דטומאה ויש ספרים דגרסי

שמואי פרק ראשון נדה

כמגע עצמה. כנגיעת עצמה. כלומר אדם הנוגע במשכבה בתוך מעת לעת כאילו נוגע בבשר נדה עצמה שהוא ובגדים שעליו טמאים

דכתיב (ויקרא טו) וכל הנוגע בה יטמא ומניא בתורת כהנים^(א) יכול לא

יהא הנוגע בה מטמא בגדים במגע קל וחומר אם משכבה מטמא

כמגע עצמה מה מוגע עצמה מטמא אדם לטמא בגדים אף משכבה ומושבא מטמא אדם לטמא בגדים תניא כוותיה דרבא ^אהרואה ^ב דם מטמאה מעת לעת ומה היא מטמאה משכבות ומושבבות אוכלין ומשקין וכלי חרס המוקף צמיד פתיל ואינה מקולקלת למיניה ג' ואינה מטמאה את בועלה למפרע ^גר' עקיבא אומר מטמאה את בועלה ואינה מונה אלא משעה שראתה ג' הרואה כתם מטמאה למפרע ומה היא מטמאה אוכלין ומשקין משכבות ומושבבות וכלי חרס המוקף צמיד פתיל י'ומקולקלת למיניה ומטמאה את בועלה ואינה מונה אלא משעה שראתה י'וזה וזה תולין לא אוכלין ולא שורפין ורבא אי שמייע ליה מתניתא ליבא מתניתא ואי לא שמייע ליה מתניתא קל וחומר מנא ליה לעולם שמייע ליה מתניתא ואי במתניתא הוה אמינא או אדם או בגדים אבל אדם ובגדים לא מושום הכי קאמר ק"ו אמר רב הונא מעת לעת שבגדה לקדש אבל לא לתרומה אי הכי ליתני גבי מעלות כי קתני היבא דלית ליה דררא דטומאה אבל היבא דלית ליה דררא דטומאה לא קתני מיתיבי מה היא מטמאה אוכלין ומשקין מאי לאו בין דקדש בין דתרומה לא דקדש תא שמע ^דרבי יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה והוינן בה מאי דהוה הוה אמר רב חסדא לא בצרכא אלא לתקן שירים שבפניה רב הונא מתני לישרוף שירים שבידיה שבדקה עצמה כשיעור וסת ת"ש ^המעשה ועשה רבי כר"א לאחר שנוכר אמר כדי הוא ר"א ^ולסמוך עליו בשעת

נדוהא לידע אימת מתחילין ימי ויזה אבדה ^זעד שמשז ז' נקיים כדתניא בערכין (דף ט:). ורבא. דפשיטא ליה ככלי חרס לעיל [ד:] וגמר משכבות מכלי חרס מאי שנא דפשיטא ליה ככלי חרס טפי ממשכב: **אי שמיע ליה הא מהנינא**. דקתני כלי חרס לימנא מהנינא וליפשוט מינה משכבה להדיא: ואי לא שמיע ליה מהנינא קל וחומר מנא ליה. מכלי חרס הא כלי חרס אחמי לא קאמר ליה: **אי ממסנינא הוי אמינא**. למשכבות דקתני לטמא אדם או בגדים: **אכל אדם ובגדים. שהאדם יטמא בגדיו** שנא נגעו במשכבות אימא לא קמ"ל קל וחומר מכלי חרס וה"ק ומה כלי חרס שניזול בזהל המת אינו ניזול במעת לעת שצנדה מלטמא בדיסט כאילו ניסט מנדה עצמה משכבות שאין נזולין בזהל המת אינו דין שאין נזולין במעת לעת שצנדה מלטמא כמשכב נדה גמורה: **גבי מעלות**. בפרק חומר בקדש (תגינה כ:): מעת לעת ליבא דררא דטומאה דהשתא הוא דחוזי אלא גזירה בעלמא הוא: **מה היא מטמאה**. היינו צרייתא דלעיל: לא דקדש. כגון שמן דמנחות ויין דנסכים: **אף בשעם עצרתן**. מתניתין היא (לקמן ד' יא.) אף בשעה שהם מסתלקות ומסיימיות לאכול תרומה לריבות

לצדוק: **לסמן שירים שצפניה**. שנגעה בהם ומהניא לה הך צדיקה שאם תמצא עכשיו טהורה לכשצדוק ערבים כמשפטה ותמצא טמאה לא תטמא למפרע אלא עד שעת צדיקתה ולא תהא התרומה ככלל טומאה דמפרע שהרי צדקה לאחר העצרתה. אלאמא טומאת מפרע לתרומה נמי גזור: **לסמן**. דומיא דלהכשיר דאמר לעיל [ד:] שחרית להכשיר טהרות של לילה כו': ומשנינן רב הונא **מסני**. להא דרבי יהודה וכוון שצדקת עצמה לאחר עצרתה לאלתר: **כשיעור וסת**. מיד סמוך לנגיעה צדיקה דאם תמצא טמאה ודאי בשעת נגיעה נמי טמאה היטה דאפילו חולין נמי מטמו. ומצריך לה ר' יהודה צדיקה לתרומה כשיעור וסת כי היכי דלא מיכול תרומה טמאה לאחר זמן אכל לתקן לא כציירא ליה לרב הונא דכל כמה דלא צדקה מיתקנא וקיימא דטומאת מפרע לא גזור ביה רבנן: **[בשיעור] וסת**. מפרש בפ"ב (לקמן יד:) משל לשמש ועד שעומדין בצד המשקוף ציליאת השמש נכנס העד ולשון וסת היינו מיד: **מעשה ועשה רבי כר' אליעזר**. בלשה ילדה שעברו עליה שלש עונות של שלשים יום שלא ראתה ואמר רבי אליעזר במתניתין (לקמן ו:) כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה ופליגי רבנן עליה דאין דיה שעתה אלא שעברו עליה ג' עונות מחמת זקנה סמוך לזקנתה: **לאחר שנוכר**. שלא יפה עשה:

ואי"נה מונה אלא משעה שראתה. תימה פשיטא כיון דמקולקלת למיניה משעת כניסו ואינה יודעת מתי ראתה אם כן לא

תוכל לספור ז' ימים ולטבול אלא מיום מציאת הכתם וי"ל דמייירי שראתה יום אחד או ז' ימים אחר מציאת הכתם וקמ"ל דאינה מונה

מיום מציאת הכתם אלא מיום שראתה דאימר לאו מגופה אחא אלא מעלמא: **[ואי במתניתא ה"א או אדם או בגדים**.

הקשה השך היכי מצי למימר או אדם או בגדים כנגדים וזה צרייתא דקמיני אצינו קמי משכבה ומושבא כמגעה א'והשתא נגעה לא מטמא לא אדם ולא כנגדים ואי במגע עצמה מטמאה אדם ובגדים. גי':: **אבל היבא דליבא דררא דטומאה** לא קתני. וא"ת ליתני ליה

במעלות אחרונות דאמרינן הסם (תגינה דף כא:) חמש קמיימא ^א אית להו דררא דטומאה דאורייתא איתנהו בין צדקש וצין בחולין שנעשו על טהרת קדש במתניתא דלית להו דררא דטומאה דאורייתא איתנהו צדקש כו' ^בופי' דאית להו דררא דטומאה דאורייתא כלומר שייכי בטומאה הנוהגת בחולין דאורייתא אכל במתניתא לא שייכי כלל בטומאה דאורייתא הנוהגת בחולין אכל אין לפרש דרישא קמי טומאה דאורייתא וסיפא טומאה דרבנן דהא קתני צקמיימא בגדי אוכלי תרומה מדרם לאוכלי קדש דהוי דרבנן ובצמתיימא נמי קמי צירוף ורביעי צדקש דהוי דאורייתא וי"ל דמעמ לעת לית ליה אפילו דררא דטומאה דרבנן וא"ת וזה מעת לעת אפילו בחולין טמא כשנעשו על טהרת הקדש כדאמר בסמוך קבלה מנייה רב שמואל צבי יצחק בחולין שנעשו על טהרת הקדש והנך במתרייתא ליתנהו בחולין שנעשו על טהרת הקדש ואית להו דררא דטומאה טפי כדפרשיש וי"ל לפי שרגילות הוא קאת שנקרק הדם לפני ראיימה לכך גזרו רבנן אף בחולין שנעשו על טהרת הקדש ואף לתרומה לאיכא דלאמרי ומכל מקום לית להו דררא דטומאה משום דבשעת ששוסקין בטהרות אין שם ספק טומאה ואין לה להניח ולפרוש מלעסוק בטהרות שאינה יודעת מתי תראה אחרי כן: **במאי** לאו בין דקדש וימנא מאי לאו צין דקדש צין דתרומה וי"ל דפריך מהכא משום דנחית לפרושי אוכלין ומשקין ואם לפרושי אלא חרס וס"ד דאי לא איירי אלא בקודש הוה ליה לפרושי. וא"ת אמאי לא דמיא להנהו דהא לא הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש. אלא בהו' קמיימא ודשתא נוחא דנהבו אית להו דררא דטומאה (למעט לעת חשיבי דררא דטומאה טפי מה' בתרייתא הלכך הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש: **מאי** לאו בין דקודש בין דתרומה. תימה תיקשי ליה מחני' דמטמאה מעת לעת מאי לאו בין בקודש בין בתרומה. וי"ל משום דהך ברייתא נחאת לפרושי טפי דקת' אוכלין ומשקין ובגמ'משכבותומושבות וכלי חרס וס"ד דאי לא איירי אלא בקודש הוה ליה לפרושי. וא"ת אמאי לא מייתי ליה שיעתא מדרתאי פ' בא סימן מטמאה עצמה וקדשים למפרע פ' עצמה שקולקלת למיניה וקאמר דרדא קדשים מטמא. ורש"י פ' לקמן עצמה לטהרות ולישנא דעצמה לא משמע כפירושו. ועוד דלפי' תיקשי מהך ברייתא להך לישנא דאמר אבל לא לתרומה. וי"ל לא נקט דוקא קדשים אלא משום דבוחא דר' שמעון בן אלעזר דפליג אף בקדשים: שבדקה עצמה כשיעור אותיות. בלחייב פירקין גבי הא דביעי מיניה ר' אבא מרב חונא אשה מהו שתבדוק עצמה כשיעור אותיות. לחייב בעלה חטאה. ופריך מי משכחת לה שיעור אותיות והתניא איהו שיעור אותיות כו' אלא מהו שתקנה. ה"ה הכא מצי לאקשויי ולשנויי הכי. א"צ התם גבי תשמיש דמסתמא אלו פירש בקושי. וקיימא לן בסוף פ"ב דבשבות דמשמשת מה בעירות פטור ולא מחייבין ליה אלא אשתו קישוי הלכך אחר פרישתו באבר מת הוי שיעור אותיות

ו.

ל א מיי' פ"ג מהלכות משכב ומושב הלכ' ח:

לא ב ג מיי' שם ופי"ט מהלכות אסורי ביאה הלכה ג:

לב ד מיי' פי"ט מהלכות אסורי ביאה הלכה ג:

לג ה מיי' פ"ג מהלכות משכב ומושב הלכה ט:

»
«

תוב' הרא"ש (המשך)

התם מדאורייתא וניחא דהנך דהבא לית להו דררא דטומאה אפילו מדרבנן, ויש ספרים דלא גרסי התם מדאורייתא משום דאף קמיימא הוו מדרבנן ואירברה בבחרייתא איכא מניייהו באורייתא כגון צירוף כלי ורביעי בקודש. ומ"מ קאמר דלית להו דררא דטומאה לפי שמעלות יחירות הם. וירוחקות מטומאה ולא מיסתבר שיהו נהוגות בחולין. ואפי' אין התם מדאורייתא נוחא הכא דמעת לעת לית להו דררא דטומאה אפילו כחמש בתרייתא דחומרא ויתירא היא כדי לעשות סיוע. מיהו קשה דהנך ה' בתרייתא לא הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש. ומעת לעת דלית ביה דררא כי הנך הוי אף בחולין שנעשו על טהרת הקודש כדאמרינן לקמן קבלה מיניה רב שמואל בר רב ציחק בחולין שנעשו על טהרת הקודש ואמרי' גמי חבריא מרבין בליליא. ומסתמא לא הוי מקדישין דמה צורך להקדיש. ועוד דאין מקדישין בזמן הזה. אלא על טהרת הקודש הוי עושין. ועוד קשה דכל הנך דהתם לא הוי לתרומה והך דהבא דקילא מכולהו איכא למי"ד אלא לתרומה. וי"ל דמעת לעת כתיבא טפי אחמירו ביה רבנן כדי לעשות סיג. ואיכא לשנויי מהך פירכי קמיימא הא דפרכי' הכא לחניה גבי מעלות לאו כהדי חמש בתרייתא דלא דמיא להנהו דהא לא הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש. אלא בהו' קמיימא ודשתא נוחא דנהבו אית להו דררא דטומאה (למעט לעת חשיבי דררא דטומאה טפי מה' בתרייתא הלכך הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש: **מאי** לאו בין דקודש בין דתרומה. תימה תיקשי ליה מחני' דמטמאה מעת לעת מאי לאו בין בקודש בין בתרומה. וי"ל משום דהך ברייתא נחאת לפרושי טפי דקת' אוכלין ומשקין ובגמ'משכבותומושבות וכלי חרס וס"ד דאי לא איירי אלא בקודש הוה ליה לפרושי. וא"ת אמאי לא מייתי ליה שיעתא מדרתאי פ' בא סימן מטמאה עצמה וקדשים למפרע פ' עצמה שקולקלת למיניה וקאמר דרדא קדשים מטמא. ורש"י פ' לקמן עצמה לטהרות ולישנא דעצמה לא משמע כפירושו. ועוד דלפי' תיקשי מהך ברייתא להך לישנא דאמר אבל לא לתרומה. וי"ל לא נקט דוקא קדשים אלא משום דבוחא דר' שמעון בן אלעזר דפליג אף בקדשים: שבדקה עצמה כשיעור אותיות. בלחייב פירקין גבי הא דביעי מיניה ר' אבא מרב חונא אשה מהו שתבדוק עצמה כשיעור אותיות. לחייב בעלה חטאה. ופריך מי משכחת לה שיעור אותיות והתניא איהו שיעור אותיות כו' אלא מהו שתקנה. ה"ה הכא מצי לאקשויי ולשנויי הכי. א"צ התם גבי תשמיש דמסתמא אלו פירש בקושי. וקיימא לן בסוף פ"ב דבשבות דמשמשת מה בעירות פטור ולא מחייבין ליה אלא אשתו קישוי הלכך אחר פרישתו באבר מת הוי שיעור אותיות

^[1] נראה דהנך כאן וי"ל אולינה או אדם או בגדים. דאין כבדא להתחבר כל כך כמעת לעת כמסבך נדה גמורה: דלית ליה דררא דטומאה לא קתני. תימה דהא אמרינן בפרק חומר בקודש דעשר מעלות שנו כאן. חמש מעלות בתרייתא דלית להו דררא דטומאה. לקודש אבל לא לחולין שנעשו על טהרת הקודש. ואי"כ ליתגיה גבי אחרונות דלית להו דררא דטומאה ויש ספרים דגרסי